

Kalba gimtąja sujungti...

Laima Apanavičienė

JAV lietuvių Poezijos pavasaris jau netrukus – 2022 m. balandžio 22–24 dienomis vyks ne Čikagoje, kaip įprasta, o Los Angeles. Renginio, pavadinto „Mūzos sode“, atidarymas – Bernardo Brazdžionio memorialiniame menininkų kiemelyje. Apie Poezijos šventę, kasmet suburiančių poetinio žodžio mylėtojus kalbuosi poete ir viena šio renginio organizatorių Sandra Avišienyte.

Sandra, artėja JAV lietuvių Poezijos pavasaris 2022. Šį kartą jis iš tradicinės vietos Čikagoje keliai į Los Angeles, CA. Kodėl?

Į šį klausimą atsakysiu savo pačios eilėraščio žodžiais: „...čia mums namai – nuo Vakarų pakrantės lig Rytų. Kalba gimtąja sujungti ir padalinti stovim – žmogui ir žodžiui meilę nešdami.“

Daugelis poetų, gyvenančių JAV išeivijoje, priklauso JAV Lietuvių rašytojų draugijai, kuri šiemet mini 90-metį. 1941–1942 m., 1962–1966 m., 1976–1980 m. Bernardas Brazdžionis buvo šios draugijos pirmininku, todėl JAV lietuvių Poezijos pavasario vieta buvo pasirinkta neatsitiktinai – B. Brazdžionio memorialiniame menininkų kiemelyje, kuris šiemet švenčia savo įkūrimo dešimtmetį.

Jau 20 metų kaip neturime paties B. Brazdžionio savo gretose. Jam skirsime muzikinį kūrinį, parašytą jo paties žodžiais, kurį atliks svečiai iš Lietuvos Vygantas Kazlauskas ir Tomas Varnagiris, perskaitysime jo eilėraščių.

Pirmasis Poezijos pavasaris, kurį 2015 metais suruošė Kristina Jurkutė buvo gana kuklus. Tų metų išleistame rinkinyje patalpinti aštuoniolikos poetų eilėraščiai. Kiek poetų dalyvauja šių metų Poezijos pavasaryje?

Šiemet dalyvauti panorą 44 poetai, iš jų – 11 dalyvauja pirmą kartą. Į rinkinį įtraukėme ir šešių svečių, poetų iš Lietuvos ir Belgijos, eiles. Jie atskrenda dalyvauti Los Angeles ir Čikagos renginiuose, minėdami Lietuvos rašytojų sąjungos 100-metį ir pagerbdami JAV lietuvių rašytojų draugijos 90-metį.

Lietuvoje esantis Rašytojų klubas padengia trijų iš Lietuvos atvykstančių autorių kelionės išlaidais. Tiek gavusieji paramą, tiek JAV išeivijos poetai yra be galo dėkingi, galėdami susitikti gyvai. Kiti poetai ir atlikėjai kelionės išlaidas, nakvynę susimoka patys.

Tiesa, nepavadinčiau pirmojo leidinio ir renginio kukliu – tai buvo didelė šventė visiems poezijos mylėtojams, o gera pradžia – pusė darbo. Renginys kasmet vis auga, tuo pačiu auga ir organizatorių atsakomybė už naujus dalyvius.

Šių metų renginys pavadintas „Mūzos sode“. Kiek poetų ir iš kokių JAV valstijų šiais metais „vaikščios“ po tą sodą?

JAV lietuvių Poezijos pavasario vakare savo kūrybą skaitys dvidešimt du JAV poetai, kurie atskrenda iš skirtingų JAV valstijų – Illinojaus, Pensilvanijos, Colorado, Ohio, Michigano, pietinės bei šiaurinės Kalifornijos ir keturi svečiai iš Lietuvos.

Kas gali dalyvauti Poezijos pavasaryje? Ar visi eiles rašantys ir JAV gyvenantys lietuviai, ar jūs darote atranką?

Registracija JAV lietuvių poezijos pavasario rinkiniui prasideda kiekvienų metų gruodžio mėnesį ir baigiasi vasarį. Apie tai skelbiama JAV spaudoje ir internete. Savo eilėraščius gali atsiųsti visi norintys. Kartais būna ir taip, kad poetus surandame patys ir juos pakviečiame dalyvauti. Mat ne visi drįsta siųsti savo eiles. Taip kasmet atsiranda pirmą kartą dalyvaujantys.

Kasmet išleidžiamas JAV lietuvių Poezijos pavasario leidinys. Paruošti tokį leidinį yra sunkus ir daug lėšų reikalaujantis darbas. Ar jūs turite darbo komandą? Kas padeda jums šiame darbe?

Lietuvių Fondas, įsikūręs Pasaulio lietuvių centre, Lemont, IL yra leidinio mecenatas. Deja, ir nemaža iš Fondo gaunama parama nepadengia viso leidinio sudarymo ir spausdinimo. Dalį lėšų surenka patys poetai, dalį lėšų surenkame renginio metu. Todėl mums labai svarbu, kad į renginius ateitų klausytojai ir žiūrovai bei prisidėtų prie lietuviškos kalbos puoselėjimo išėivijoje.

Išleisti kasmetinę knygą ir suruošti renginį – ilgas, daug kantrybės ir kruopštumo reikalaujantis darbas. Mūsų komandoje šiemet dirba Laima Širvinskaitė (korektūra), Karolina Pačekajūtė (viršelis), Evelina Garliauskienė (dizainas), Arūnas Šatkus (fotografija), Arvydas Reneckis (video) ir aš.

Generaliniai simbolinių apdovanojimų poetams steigėjai – keramikas Alvydas Pakarklis, IL ir floristė Vilmantija Petruškevičiūtė McCarthy.

Kokios naujienos šių metų jūsų, galiu teigti, jau gerai žinomoje organizacijoje?

Labai džiaugiamės, kad PoPaJAV šiemet suteiktas pelno nesiekiančios organizacijos statusas, todėl bus galima tiesiogiai paaukoti šiai organizacijai. Visos surinktos lėšos, kaip ir kasmet, yra ir bus skiriamos rinkinio sudarymui ir kasmetiniam renginiui.

Kitokia bus ir šio pavasario programa. Pirmiausia renginys truks tris dienas ir, kaip jau minėjau, jame dalyvaus svečiai iš Lietuvos. Šalia to į Los Angeles vežamas Čikagos teatro sambūrio „Žaltvykslė“ spektaklis „Po dangum žvaigždėTU“, bus atidaryta čikagiečio menininko Alvydo Pakarklio keramikos darbų paroda, numatomas koncertas.

Kodėl sumanėte taip praturtinti šį Poezijos pavasarį?

Pirmiausia buvo žodis. Žodis tapo poezija. Poezija tapo daina. Daina ir žodžiai mano pačios iniciatyva, Kristinos Bločkytės-Naujokės scenarijumi „Po dangum žvaigždėTU“, kuris, minint Pauliaus Širvio gimimo 100-metį materializavosi spektaklio pavidalu Čikagoje, Jaunimo centro salės scenoje. Linas Umbrasas atliko Pauliaus Širvio vaidmenį. Kadangi Linas pats yra poetas ir skrenda į Los Angeles, buvo nutarta, kad čikagiečiams labai patikusį spektaklį reikia parodyti ir Vakarų pakrantėje. Tad kartu skrenda ir visa „Žaltvykslė“ – režisierė Ilona Čiapaitė, aktorė Liepa Januškaitė, scenografė Rasa Ibianskienė ir šviesų bei s: „Kgarso kūrėjas Sidas Ulevičius.

Keramikas A. Pakarklis yra neatskiriama JAV lietuvių Poezijos pavasario dalis jau nuo 2015-ųjų. Tad nutarėme, kad jo keramikos darbais ir kuriamu grožiu laikas pasidalinti su Vakarų pakrante. Gi kaip ten bežiūrėsime, skulptūra savaime yra poezija.

Koncertas „Šimtmečio takais“ įprasmins garsiausių Lietuvos poetų tekstus, virtusius dainomis. Kūrinių autorius ir atlikėjas Vygantas Kazlauskas kartu su sopranu Agne Giedraityte bei Tomu Varnagiriu pasirodys Šv. Kazimiero parapijos salėje ir muzikiniu akordu uždarys JAV lietuvių Poezijos pavasarį. Ar reikia daugiau mūzų?

Kasmet išrenkamas Poezijos pavasario laureatas. Kas jį renka? Ar galite išduoti paslaptį, ar jau žinomas šių metų laureatas?

Jis renkamas gavus ir perskaičius poetų, kurie atsiūnčia praėjusiais metais (šiuo atveju 2021-aisiais) išleistus leidinius. Laureatą padeda išrinkti buvę laureatai, redaktorė, taipogi svarias

įžvalgas kasmet gauname iš profesorės, vertėjos ir literatūros kritikės Violetos Kelertas bei literatūrinės kritikos, pasirodžiusios spaudoje.

2021 metais sulaukėme Nijolės Marytės Šerniūtės „Raišas paukštis“, Evelinos Daciūtės „Diena, kai nieko nenutiko“, Rasos Stefos Miliauskas „Rytmečio rasa“, Sandros Avižienytės „Artumas virkdo“, Lino Umbraso „Slibino dantys“, Gabrielės Dimaitės Tymarskis „Stebuklo beieškant“, Linos Miškinytė Tumasonienės „Dyla baltos dienos“ išleistų knygų. Kviečiame jas įsigyti.

Antra vertus, mes visi esame laureatai, nes išdrįsime pasidalinti tuo, kas slepiasi mūsų sielose. JAV lietuvių Poezijos pavasaris renginiais Los Angeles nepasibaigs. Jis persikels ir į Čikagą.

Ką klausytojai ir žiūrovai pamatys ir išgirs Čikagoje?

Išgirs įspūdžius apie tai, kaip sekėsi poetams rašyti eilėraščius Santa Monicos smėlyje, kokie nauji autoriai lankėsi Los Angeles Poezijos pavasaryje, susitiks su Lietuvos rašytojų sąjungos poetais ir svečiais iš Lietuvos, pasidalinsime nuotraukomis ir svarbiausia – pristatysime JAV lietuvių Poezijos pavasario laureatą ir jo poeziją.

Ko palinkėtumėte sau ir visiems Poezijos pavasario dalyviams?

Rašykite. Kurkite. Tapkite istorijos dalimi. Palikite save ateinančioms kartoms.

Kokio klausimo neuždaviau, į kurį labai norėtumėte atsakyti?

Apie laiką – svarbiausią dalyką šioje žemėje. Jis bus moderuojamas Poezijos pavasario metu, naudojant Santa Monicos smėlio laikrodį. Tą darbą atliks 2020-ųjų metų JAV lietuvių Poezijos pavasario laureatas ir knygos „Nuodėmių taurė“ autorius Romualdas Zableckas. Skaitančių bus daug, o vakaras – tik vienas. Būkime atidūs ir pagarbūs vieni kitiems. Iki malonaus susitikimo „Mūzos sode“.

„Draugas“, 2022 m. balandžio 21 d.